

שאמרו שם. כי חנניה מישאל ועזריה הם נולדו ע"י גבריאל שר של אש, ומה גם כי בהנחמיה נופה פ' תלוא ס"י י"ב מבואר ג"כ כמו בנמרה פסחים. וכמו שהערינו בכ"ז לעיל אות ג'. אך ע"פ דברינו עתה אין הכוונה כלל. כי מה שאמרו בפ' נח בקבו מלאכי השדת לירד להגיל כו' הכוונה הוא על יורקמי שר הברד. כמ"ש בפסחים שם. ולא הסכים הקב"ה על זה. ואמר הואיל ולשמי ירדו אני יורד ואלין. והוא מה שנעשה הנס ע"י גבריאל שר של אש. והרי איך הנה היה כל עיקר הנס ג"כ רק ע"י הקב"ה אלא שהיה דרך גבריאל ועל ידו וכו'. ומ"ש גבריאל בפסחים שם. אני ארד ואקריב כו' אין הכוונה שיעשה זה מעלמו ובכחו. כי הרי מאחר שהוא שר של אש הרי אי אפשר לו לקרר ולעשות הפכו. אלא הכוונה שבקש מהקב"ה שיעשה צו. מאור רטנו דבלתי גבול ומדה שהוא מאור א"ס ית"ש. לעשות הפכו ולקרר. והסכים הקב"ה לדבריו ואמר רר. והרי שנעשה הנס ע"י גבריאל היה העיקר ג"כ רק מהקב"ה אלא שנעשה דרך צו ועל ידו. והיה זה נס בתוך נס. אמנם באברהם אבינו ע"ה הנה לא נעשה הנס גם דרך גבריאל כלל אלא מהקב"ה בכבודו ובעלמו וכו'. ואפשר הוא כי גם ביוסף עם אחיו כשהשליכו אותו לבור רק אין צו מים. והיה צו נחשים ועקרבים. כמ"ש בשבת כ"ב רע"א. וא"כ הרי קשה בדברי ב"ר הנ"ל שאמרו שם. מיהי את האריות שלא יזיקו את דניאל. אלאמה דילגו על אותו הנס ג"כ שהיה ביוסף ולא אמרו מיהי את הנחשים ועקרבים שלא יזיקו את יוסף. ולכן נראה כי גם ביוסף היה הנס ע"י הקב"ה לבד ולא ע"י מלאך כלל. כ"ד שאמרו באברהם אבינו ע"ה. וא"כ הרי לא שייך שם ג"כ לומר מיהי וכו' :

עוד שם ס"פ כ"ז ור"פ כ"ח. בתי גזויי ובתי חלורתי אין כל דבר חסר מכם. אמרו משאלותיכם ויתנו לכם. ותאות נפשיכם מיד תעשה. כי אין פה כעת הזאת. ואין זמן כזמן הזה. אני יודע מה אתם מצקשים. ולכי הכיר מה אתם מתאווים. תורה מרובה אתם מצקשים. והמון תלמוד. ורוב שמועות. לשואל הלכה אתם מנפים. ולהמון רז"י אתם מתמרים. להרבות העושה הרי הרים. להעלות תוסיה בצעות גבועות. להגדיל תלמוד בחזנות. ולפול דרמויות להרבות הלכות כחול הים. ובנים (ר"ל תלמידים) כעפרות הבל להוביב ישיבות בשערים. לפרש בן איסור ויהי. למאן בהם את העמא לעהר בהם את העמור. להסגיר בהם את הכשר ולפסול בהם את הפסול. להכיר בהם את הדמים. להורות ליהדות מה יעשו. לקשור כמרים בראשבים כו'.

עוד שם ס"פ כ"ז ור"פ כ"ח. בתי גזויי ובתי חלורתי אין כל דבר חסר מכם. אמרו משאלותיכם ויתנו לכם. ותאות נפשיכם מיד תעשה. כי אין פה כעת הזאת. ואין זמן כזמן הזה. אני יודע מה אתם מצקשים. ולכי הכיר מה אתם מתאווים. תורה מרובה אתם מצקשים. והמון תלמוד. ורוב שמועות. לשואל הלכה אתם מנפים. ולהמון רז"י אתם מתמרים. להרבות העושה הרי הרים. להעלות תוסיה בצעות גבועות. להגדיל תלמוד בחזנות. ולפול דרמויות להרבות הלכות כחול הים. ובנים (ר"ל תלמידים) כעפרות הבל להוביב ישיבות בשערים. לפרש בן איסור ויהי. למאן בהם את העמא לעהר בהם את העמור. להסגיר בהם את הכשר ולפסול בהם את הפסול. להכיר בהם את הדמים. להורות ליהדות מה יעשו. לקשור כמרים בראשבים כו'.

עוד שם בתי גזויי ובתי חלורתי. כי כנו'. להם גנו מיומות עולם. ומימי בראשית להם מתוקן. ולא עלתה על לבי ליהני לכל הדורות אשר מיומות משה ועד עכשיו. לדור זה היה שמור להשתמש צו עד סוף כל הדורות. ועל זה נאמר. חגי ב' ע'. גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. ודרי' לנו מכ"ז כי מתחילת בית שני הנה נפתחו שערי תורה ונתגלה האור דלפניית המרכבה ודכל כדרי מעשה בראשית ויתן רשות לכל הרוצה לישול את השם שיצוא ויעול. ור"ל לכל מי שחבין את עצמו להתקדש בקדושה שלמעלה ולהיות מהקדושים שעומדים לפני ה' המיד. הנה נפתח להם מאז שערי אורם ככל סתרי תורה וכל גנוי חלורתי חיים. ונהקיים בהם מאז מקרא שכתוב שמואל ב' כ"ג ג'. לדיק מושל יראה אלהים. ואמרו על זה בדברים רבה פ' האזינו ס"י ב' ג'. הלדיקים מושלים בכיכוב כמה שהקב"ה מושל כו' ע"ש בארוכה. וכן בב"ר ר"פ ע"ז אין כאל יסורין. אין כאל יצי יסורין. הנאים והמשוברים שבהם כו' ע"ש. כי ניתן מאז רשות ללדיקים להשתמש בשרביטיו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. וכמ"ש בסנהדרין ס"ה ב'. אי צעו לדיק. צרו עלמא כו'.

אמנם הנה לכאורה יש לתמוה על התפעלות הנסים הללו. מהחניה מישאל ועזריה שבבשן האש. ומדניאל בגוב האריות. וכן גם מאברהם אבינו ע"ה באור כשדים. בלא מנינו בכמה לדיקים אחרונים הרבה מהם. שעשו כן מדעתם ולא בלג בהם האש. וכמ"ש בתיבות ס"ז ע"ד צמר עוקבא ואשרו שנגנבו לתגור מדעתם. וכן צ"ר ירא. צבא מליטא פ"ה ספ"א. וא"כ מהו הרעש גדול מאברהם אבינו ע"ה באור כשדים וכן מהחניה מישאל ועזריה בבשן האש. וכן מלינו ג"כ בדרכים ל"ג א'. צ"ר חנינא בן רוסא שהכניס את עצמו מדעתו בסכנת ערוד ולא שלט צו. וא"כ מה הרעש מהנס דדניאל בגוב האריות :

עוד שם בתי גזויי ובתי חלורתי. כי כנו'. להם גנו מיומות עולם. ומימי בראשית להם מתוקן. ולא עלתה על לבי ליהני לכל הדורות אשר מיומות משה ועד עכשיו. לדור זה היה שמור להשתמש צו עד סוף כל הדורות. ועל זה נאמר. חגי ב' ע'. גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. ודרי' לנו מכ"ז כי מתחילת בית שני הנה נפתחו שערי תורה ונתגלה האור דלפניית המרכבה ודכל כדרי מעשה בראשית ויתן רשות לכל הרוצה לישול את השם שיצוא ויעול. ור"ל לכל מי שחבין את עצמו להתקדש בקדושה שלמעלה ולהיות מהקדושים שעומדים לפני ה' המיד. הנה נפתח להם מאז שערי אורם ככל סתרי תורה וכל גנוי חלורתי חיים. ונהקיים בהם מאז מקרא שכתוב שמואל ב' כ"ג ג'. לדיק מושל יראה אלהים. ואמרו על זה בדברים רבה פ' האזינו ס"י ב' ג'. הלדיקים מושלים בכיכוב כמה שהקב"ה מושל כו' ע"ש בארוכה. וכן בב"ר ר"פ ע"ז אין כאל יסורין. אין כאל יצי יסורין. הנאים והמשוברים שבהם כו' ע"ש. כי ניתן מאז רשות ללדיקים להשתמש בשרביטיו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. וכמ"ש בסנהדרין ס"ה ב'. אי צעו לדיק. צרו עלמא כו'.

אמנם דע כי הענין הזה הוא באמת מנפלאות המים דעים ית"ש. ומדרכי הנהגתו הנעלמה הנעלם מעיני כל ח' :

והוא כי הרי נודע הוא רוס מעלה דורות הראשונים. ואמרו שבת ק"ג ע"ב. אס ראשונים בני מלאכים אנו כו' ובצירובין כ"ג א' לכן של ראשונים כפתחו של אולם ושל אחרונים כפתחו של היכל ואנו כנקב מחט כו'. ובימות פ' ע"ד עובד לפורקן של ראשונים מכרישין של אחרונים וכו'. בהגירא בתיקנים דף קכ"ח ב' דה"ט זנען לפרינו בקרקע סוד נפלא צוה. וכן ענין גילוי ית"ש שהוא גילוי שכינה. הרי היה חסד מאחר בית ראשון והלאה וכמ"ש ביומא י' רע"א ובס ספ"א והגם כי לעולם אין השכינה זה מכותל מערבי. וכמ"ש בשמו"ר פ"ב ס"י ב' ובכ"מ. אך הוא רק בהסתר והעלם וכן הוא צוה"ק ר"פ היות. וכן פסקה הגבוהה בבית שני כמ"ש ביומא שס ספ"א. והרי היה הבדל גדול בין דורות הראשונים לדורות האחרונים.

אמנם הנה קודם העת דבנין בית שני הנה היה נעלם עדיין השער הזה. ולא ניתן אז השליטה לשלוט על סדרי מעשה בראשית לכל הלדיקים כולם שכל דור. אלא רק למעט מזעיר מהימדי סגולה המלויים אשר ראה רטנו ית"ש להמגדל ולהתקדש על ידיהם. וכמו כל הניס מלרים ודור המדבר שגשו ע"י משרבועה וכן בביבוס הארץ שהיה לנודך כלל ישראל. אבל זולת זה הנה לא ניתן המפתח דשני סדרי בראשית אלא רק לנודך שעה ולאיה קדושים המלויים אשר בהם הוא ית"ש לקדש שמו עליהם. והם כל הנשים והנפלאות הנזכר בתנ"כ. וכל זה הנה הוא ג"כ רק מסוד תיקון העתיד. וכמ"ש במדרש ויק"ר פ' כ"ז ס"ו ד'. כל מה שהקב"ה עתיד לעשות ולחדש בעולמו העתיד לבוא. כבר הקדים ועשה מקלחו ע"י נביאיו והלדיקים צעויה כו' ע"ש. וע"י תיקונים חקין כ"א. בהגירא דף מ"ב ספ"ב ע"ש. ואחמלה"א צוה. גלי **אמנם** מבית שני ואילך. אשר אז הנה נפתחו השמים. וגלי עתיקתא ומסתרתא [עתיקתא זו עומק המרכבה ומסתרתא זו מעשה בראשית (סדר עולם פ"ל) לכל מי שחבין את עצמו להתקדש בקדושה של מעלה. כנ"ל מספר היכלות. ויתן השליטה

עכ"ז הנה היה מנפלאות המים דעים ית"ש. בהנהגתו הנעלמה אשר כך עלה במחשבה לפניו מאז ומקדם. להתגלה בשפעת אור קדשי ולמסור הכחות והמפתחות דסדרי בראשית ורזי עולם. רק לדורות האחרונים אשר מבית שני והלאה. כי להם הנה ניתנה החמדה גמולה הזאת. לשלוט בכל מעשה בראשית וזכו לזה עד סוף הזמן דכל מייסדי התורה שבע"פ. כי הנה ניתן להם החמדה גמולה הזאת להשתמש בה כחפץ הרבה יותר מנפלאות הראשונים.

וכמ"ש בהיכלות דר' ישמעאל כה"ג פ' כ"ז כ"ח כ"ט. ע"ש בארוכה. ואמרו שם. אמר ר' ישמעאל כך אמר ר'

כלל. ומשם בשבת ליב א' הנז', ר' זרח ציומא דשומא כו' וכו' הנה הוא רק משום שבמקום רבים לא רצה להתרחק שחזיק את עצמו לנדיק גמור ולהחזיק טיבותא לנפשיה. ע"ד שאמרו בחגיגה כ"ב ב' באבא חלקיה בר זבירה דחזי המעגל ע"ש :

ועיכא

הוא כי ע"י שלדריקים גמורים הנה כל מעשה בראשית משועבדים להם. וע"ד שאמרו ברכות ו' סע"ב. כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה כו' אלא לזוהי לזה. ושם ר"ח א'. ברוך שברא כל אלו לשמשינו ועי"ז הנה נמסר להם השליטה על כל מעשה בראשית כולם ולא נחשב להם שמיני העצב לנשים כלל : וזהו מה שאנו רואין ג"כ כי בכל הנפלאות דר' ינחם בן אלישיב וכן דר' חנינא בן דוסא. הרי לא היה הכרח כ"כ בכל מה שעשו. לטות סדרי בראשית ולעשות נפלאות באלה. וכן דר' חנינא בר חמא שהיה את המזל. (הסוג של אנטוניוס). עב"ז ו' ע"ב. הרי לא היה לו לזה הכרח כ"כ. אלא הכל הוא משום שלא היה נחשב חלל שמיני העצב לנשים כלל :

אמנם

מה שמצינו בכמה מקומות שם הם היו נזהרים בזה מלהכניס את עצמם אפי' גם בספק סכנה וכמו בשבת ליב א'. רב לא עבר במזבזא דיתב ציה עי"ס. אמר דילמא כו'. שמואל לא עבר אלא כו'. ר' ינאי דיק ועבר כו'. וכן ע"ז בחגיגה כ' ע"ב ע"ש. אך כ"ז הנה הוא משום שהיה שם מקום רבים. והיו נזהרים בזה כדי להורות הלכה לרבים :

ובפסחים

ח' ע"ב בענין שמואל אשר אמר איך אלק ושמע שאלו והרגני ויאמר ה' עגלת צקר הקח צידך וגו'. ולמד הנמרא מזה כי במקום דשביח היוקא יש לחוש גם בשלוחי מזה ועי' רד"ק שם בשמואל א' ט"ז מ"ש בזה בשם י"מ ע"ש ולדבריהם הנה יהיה לימוד הנמרא רק מדברי שמואל. לאמנם נראה כי הנה עיקר כוונת שמואל הנה היה משום שהיה קשה לו מאד על צער שאלו כאשר ישמע פתאים כי בא שמואל בית לחם " ליקח המלוכה מידו בחייו וליתנו לדוד. וכן הסכים הקציה עמו ואמר לו :

עגלת צקר הקח צידך ואמרת לזכור לה' באתי. ולימוד הנמרא בפסחים שם הוא מבטות דברי שמואל. אבל באמת הנה היה כוונת שמואל כנ"ל. כי מחמת יראה, לא היה מסרב כלל. מאחר שכלו ה' היה צנוח על ההלכה. ובפרט על שאלו שלדק גמור היה. ולולא הרוח רעה לא היה עוין את דוד כלל. כמו יחזקאל וכו' מפיצות בן יחזקאל :

ונחזור

אל הענין כי הנה מבית בני יאליך היה נמסר ללדיקים גמורים השליטה על כל מעשה בראשית. ונתקיים בהם לדיק מושל יראת אלהים. כנ"ל ועי' עוד מועד קטן ט"ז ב'. ולא נפתחו שערי השמים ליתן השליטה ללדיקים בזה. אלא רק מבית שני והלאה אבל לא קודם לזה. וכנ"ל מספר היכולות. וזהו הענין ג"כ מה שהריצו או :

בנפשם לבקש רחמים ליתן את הוליהם בידם ולבטלו מכל וכל. ונמסר להם לעשות בו כרונם. וכמ"ש ציומא ס"ט ב' וכן בסנהדרין כ"ד א'. מה שלא הריצו לבקש על זה בכל הדורות הראשונים. ועי' ערכין ל"ב ב'. כי היה באמת מהקציה. הקפדה על זה. אמנם לא הריצו בנפשם. לבקש על זה. אלא רק בצי"ת שני אחר שראו שניתן להם כל חשק לבצט. וכמ"ש בהיכלות שם ס"ט כ"ז. או הריצו בנפשם לבקש רחמים גם על זה.

והנה

בדברינו הללו. אשר העלינו כי מתחילת בנין בית שני והלאה הנה נפתחו שערי השמים וזכו מאז ולהלאה כל הלדיקים כולם :

השליטה מאז לכל הקדושים שצוהים לפי ה' חמיר לשלש כלל מעשה בראשית. לשנות בהם כחפסם וכו'. ולכן הנה מלאנו לכמה תנאים ואמוראים שעשו נסים נפלאים בנקל מאד. מה שעשו בדורות הראשונים רק ע"י הנביאים המלויים והיו להם כ"ז לאות ולמופת. וכמו שמצינו בר' פינחס בן יאיר שחלק את הכהן גינאי בנקל מאד גם להסיר טייעה שהלך עמו. חולין ו' ע"א וכן הנה דתחיה הממסר אשר היה רק אליהו ואלישע מלויים בזה. ובדורות אחרונים דהתנאים צימי רבי. הנה אמרו עב"ז ו' ע"ב. ידענא. זמני דאית במו מחיה מהים. וכן מצינו כמה מהם שהחיו את המהים בנקל מאד הרבה יותר מאליהו ואלישע כי הרי באליהו כתיב. במלכים א' י"ז. ויתמיד על הילד שלש פעמים ויקרא אל ה' וגו' וישמע ה' בקול אליהו וגו'. וכן באלישע במלכים ב' ד'. ויבוא ויסגור הדלת בעד בניסם. ויתפלל אל ה' וישל וישב על הילד וישם פיו על פיו ועיניו על עינו וגו' וגו'. אמנם בדורות האחרונים נעשה להם גם כן בנקל מאד. וכמו שמצינו בר' יוחנן שהחיה את רב כהנא. בבא קמא ק"ז ב'. וכן רבה החיה את רבי זירא. מגילה ו' ב'. וכן ר' חנינא בן חנינאי שהחיה את אשתו בתפלתו. כתובות ס"ב ב'. וכן בענין פלידת גשמים. אשר נעזר ע"י אליהו וז"ל. ג' שנים. [ר"ל ג' חדשים בראשונה וגו'] באחרונה ו"ב באמצע. כמ"ש ויקר' פ' י"ט ס' ה' וכן הנה היה זה אלא לנשים מלויים. וכמ"ש בסנהדרין ק"ג ע"א. ואמירם שהיה מהאמוראים האחרונים. אמר בתענית ח' ע"ב. אי לא דנדיק לבדיחא. בענין רחמי ובענין ליה. וכן הנפלאות ונוראות דחזי המעגל ודר' ינחם בן אלישיב ודר' חנינא בן דוסא ודר' יוסי דמן יוקרת יצריה. וכיוצא. אשר בתענית כ"ג כ"ד כ"ה אשר נראה מזה כי כל סדרי בראשית היה מסור בידם. מה שלא נמלא כ"כ בדורות הראשונים. וכ"ז הנה הוא מנפלאות תמים דעים ית"ש מההנהגה הנעלמה. להכניע ולשעבד כל כחות העצב דמשה בראשית כולם. להקדושים שדורות האחרונים. הרבה יותר מדורות הראשונים. וכנ"ל מספר היכולות : וכן היה כי הנה כל אלו הקדושים המיוחדים אשר בדורות הראשונים נעשה עמם ג"כ כמה נסים נפלאים שמיני העצב כמו אברהם אבינו ע"ה באור כסדים. והנהיה מושל ועזרה בכבשן האב. ודניאל בגוב האריות. וכן באליהו ואלישע שהחיו את הילדים. והיה נעשה כ"ז בציצת גודל רוח מעלתם וקדושתם הנפלא. ונשיהה העצב להם גם צעת חוקף שליטה. הנה היה אז באמת כל הותן הנסים לאותות ומופתים גדולים עד שחדרו ופרעו על זה כל יוצאי חלל. והוא משום כי הנה אז לא הגיע עדיין העת לזה לשלול העצב ע"י יחיד.

משא"כ

מצינו שני והלאה הנה נעשו כמה נסים נפלאים כיוצא בזה. בנקל מאד. ע"י כמה קדושי עליון. ונעשו בלא פרכוס כלל. וגם בלא הכרח כ"כ. ולא עוד אלא שכמה מהם הנה הכניסו את עצמם בסקנה. והיי' בעומים שלא ישלש העצב פליהם עד שלא היה נחשב חלל לנשים כלל. כי הרי ר' זירא דהוי דיק נפשיה. כל תלתין יומין. סגר הנורא הליק ויתב צנויה. צ"מ פ"ה סע"א. וע"ז בחר עוקבא ואשתו. כהיבות ס"ז ב' לאמנם שם הנה היה מחמת הכרח קצת. כרי שלא יתבייש העני. כמצינו שם. וכן ר' חנינא בן דוסא שנתן עקבו על החור של עורה. ברכות ל"ג א'. הרי הכניס את עצמו בסקנה מפני שהיו צמיחים על זה עד שלא היה נחשב להם לנשים כלל וכלל. דאליב הרי חסיד להכניס את עצמו בסקנה ולסמוך על הנס. כמ"ש בשבת ליב ע"א. יבפרע היבא דקביע היוקא. לא סמינן אטיסא אפי' בדבר מזה. כמ"ש צקדישין ט"ל ב' וכן בפסחים ח' ב'. ור' זירא עצמו היה נזהר בזה. כמ"ש שם בשבת ליב א'. ר' זירא ציומא דשומא לא נפיק לציני דיקלי. אלא ודאי כי משום שידעי בעצמם שהם לדיקים גמורים. ויעיד שאמרו. ברכות ס"א ב' לידע אינך בנפשיה אם לדיק גמור הוא אם לאו. ובדריקים גמורים. הנה אין להעבד עליהם שום שליטה כלל. וכל סדרי בראשית מוכנעים ומשועבדים להם לחפסם ולרונם. ולא נחשב להם כל שמיני עצב לנשים

זמנין אית קמי קב"ה. לאשתכחא רעוון ולאשתכחא צרכאן כ"ו.
וזמנין דרעוון לא אשתכחו כ"ו כ"ו ע"ש. וכ"ז הוא הכל
מהנהגתו הנעלמה ית"ש. ובסוד כך עלה במחשבה לפני.
מנחות כ"ט ב'. שהוא במחשבה התימאה דא"ק. אשר שם
הנה חקקו חלזן לרפן שקלן והמין. את כל פעולותיו ית"ש
אשר בכלל ובפרט ובפרטי פרעות. אך להנהיג צ"ח
מהס' בכל רגע ורגע. מרגעי הזמן כולו אשר מן העולם
ועד העולם. וכמו שמבאר כ"ז בארובה בדבריו בספר
הרע"ה. והרי גזר מאז ומקדם. על כל מה שנעשה ועתיד
להעשות מן העולם ועד העולם במחשבתו הנעלמה ית"ש
הנעלם מעיני כל חי. וכן הוא צענין גילוייו ית"ש אשר
בהנהיג הנסיים ובכל שינוי העצם. הנה גזר רעוון ית"ש
להחלה באור הזה משת הבנין דבית שני והלאה ע"י
כל הדיוקים כולם והיה נמסר להם האור הזה להשתמש
בו כחפזם תמיד גם בלא הכרח כלל. והנה היה מחנלה
ועומד האור הזה בהם. כל הזמן דמייסדי האורה שצ"פ
עד סוף הזמן דהאמוראים האחרונים והיו משתמשים בו
לנורכס. וכ"ל צרכה ור' זירא ורבא ואמימר וכן מנינו
ג"כ צענין השליו. שהיו ממליצין להם מן השמים. וכמ"ש
צ"ח ע"ה ב'. רב יהודה משתכח ליה צ"ח דנ'. רב חסדא
משתכח ליה צ"ח דנ'. רבא רבא מייית ליה אריסיה כל יומא.
והוא נס גלוי וכלל הכרח והיה. רק להורות מידהם למקום. וכן
היו משתמשים בשימושי השמות לנרס. וכלל הכרח כמ"ש
סנהדרין ס"ה ב'. רבה צ"ח גברא גברא שדריה לקמיה דר'
זירא. רבי חנינא ור' אבשיה הוי יתבי כל מפלי שבתא
ועסקי בספר יצירה ומיבדו להו פגלא תילתא ואכלי ליה.
וסרי לנו כי היה להם רשות להשתמש באור הנסיי דמעשה
בראשית בכל חפזם. וכל זה הנה הוא מהחמדה גנוזה
אשר ניתן לכל הדיוקים כולם רק מתחילת בנין בית שני
וכ"ל ודאייהו לאורה מהחכמים שמקשים צ"ח. מתאמרס ז"ל
צ"ח פ' פ"ד ס"ו ד' וכן עוד צ"ח. שחמרו חס מהכנסין
כל צ"ח העולם לבראות אפי' יתוש אחד חסן יבולין. הנה
קושיית הכל הוא. כי פשוט הוא שכל הנפלאות אשר ברא
הדיוקים לעשות הנה הוא רק. חס ע"ד הכבוד והגור אומר
ויקח לך. או ע"י צ"ח אוריות ובמשי השמות. וא"כ הרי
הס כולם רק מפשי הקב"ה לצד. וע"ד שאמר רחב"ד.
תענית כ"ה א'. מי שאמר לבמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק.
וכן הנה כי היה דולק והולך כל היום כולו עד שהביאו
ממנו אור להבדלה. וכמו שאמרו בגמרא שם. והרי הוא רק
מעשה הקב"ה. ובסוד הוא.

והרי לנו עכ"פ כי אור הנסיי הנה היה גלוי ופתוח
לפני לדיקים גמורים להשתמש בו בכל חפזם רק
מעת בנין בית שני והלאה. והנה ניתן להם מאז החמדה
גנוזה הזה לאור עולם. והיו משתמשים בו בנקל ובלי הכרח
כלל. כאדם המשמש בתוך שלו. וכ"ז הוא נחמד רק מצ"ח
שני והלאה. אבל מקודם לזה הנה לא היה ניתן האור הזה גם
להדיוקים גמורים כולם. אלא רק לאורה יחיד סגולה שבהם ולאור
ולמזג. חס לנורק כלל ישראל ולקדוש השם. או לנורק שעה
לצד. וכ"ז הנה הוא מעיני הנהגתו הנעלמה ית"ש וכנ"ו ודי
בזה והבן הדברים וכן לחסם ויחסם:

[ו] ונחזור להענין אשר לעיל אות ה' ו' ז'. כי הנה כל
הנסיים כולם הנה הם פעולות חדשות ממש
שנחמדו ונעשו ממנו ית"ש באורו הפת שנעשה הנס. ולא הונחו
מקודם בצענין הבריאה כלל. אלא הם גילויים חדשים ממנו ית"ש
שנחלה בפעולה הזה באורו הפת וכ"ל בכל דבריו:

אמנם מה שמכיר. קהלת א' פ'. ואין כל חדש תחת השמש.
ואמר שם מאז שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה
כ"ו. יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא. כבר היה לעולמים וגו'.
הנה עומק הכוונה. בכ"ז הוא. כי הרי אמרנו שפעולת כל הנסיים
כולם הנה הם מגילויי דאור א"ה ית"ש וכ"ל. והנה הנס כי
עיקר

כולם. מה שלא זכו מקודם לזה אלא רק היחיד כנולה
מקדושים היותר מלויים. הנה יומאק לנו להבין בזה סברה ר"ל
האומרים. כי קדושה ראשונה קדושה לשעשה ולא קדושה
לעמיד לבא. אבל קדושה שניה קדושה לשעשה וקדושה לעמיד
לבא. וכן פסק הרמב"ם להלכה. בהלכות תרומות פ"א
הלכה ה' ובהלכות בית הבחירה פ"ו הלכה ט"ז. ולבאורה
יפלא. הלא קדושה ראשונה הנה היה ע"י כל ישראל יחד
וגילוי שניה והארון וכפרות וכרובים ואורים ותימים. כמ"ש
ביומא ספ"א. והיה ביאתן ע"י יהושע וקנים ובנסים ונפלאות
ובציאה שניה היה חסר כ"ו. וא"ך אפשר דקדושה שניה
יעשה רשע יותר גדול מקדושה ראשונה. אך ע"פ דבריו
הוא יחא. כי ציאה שניה הנה מסר להם הקב"ה השליטה
על כל מעשה בראשית עד שגם כל הרשעה כולה היתה
כבושה תחת ידם. והיה אפשר להם לצעלה מכל וכל. וכמ"ש
בגמרא סנהדרין ס"ד א' וכן צ"ח ע"ה. וכל שערי תורה
ואורה היה פתוח לפנייהם. והסכים הקב"ה על ידם בכל
מה שטבו. וצ"ד שאמרו מגילס ז' א'. קימו וקיבלו. קימו
למעלה מה שקיבלו למטה. ולכן מה שקידשו בשניה קדושה
לשעשה וקדושה לעמיד:

והגם שלא היה אז באמת עדיין גאולה שלימה כלל. והיה
חסר להם כמה דברים כנ"ו. אך כ"ז הנה הוא
באמת מכשיר דרחמנו ומהנהגתו הנעלמה ית"ש. להחלה
לפעמים באורו משין האור דהתיקון העתיד. גם צעה
שחושך מכסה ארץ. והוא ע"ד הכתוב. חושך י"ב. מגלה
עמוקות מני חשך ויוצא לאור ללמות. ואמרו צוה"ק בראשית
ל' ע"ב. בקע בחשוכא ונפק ואחריה. וע' מ"ח שם. כי
הנה צעה שהקליפה הנקרא ללמות. מתגבר ורואה לשלוב
ח"ו. הנה אז הוי עלייה יראה ויאל כצדק חילו ונכיים
וגשפיים מנחלתו. והוא מה שאמרו בקע בחשוכא ונפק ואחריה:

וכן הוא צענינו כי הנה מחירקן בית ראשון ובגלות
בכל שהיה החושך מכסה ארץ. והיה העולם מתמוגג.
ולא היה אפשר להיות גאולה שלימה כלל בגילוי שכינתו
ית"ש במקדס. עד כמות כל הדי גליות וכל הזמן כולו
אשר עד ציאה המשיח דוקא. והנה כ"ז שלא יתמוגג העולם
בכל משך זמן הארוך הזה וכדי להעמיד הארץ שהיה אשר
תמנה הששת העולם ועליה העולם עומד. והיה שכינתו ית"ש
המתחמדת ומתעלמת ביסוד כל העולם כולו. ועליה העולם עומד.
ע"פ פ' נח ע"א ב'. וע"פ א'. ופי' ויחי ר"ל א' ובהגרא צ"ח וקנים
קב"ח א'. ועליה נאמר ג"כ דברי הימים ב' ב' פסוק ג'
לעילס זאת על ישראל. כי היה שורה בישראל לעולם. (ווי)
מנחות ק"י ע"א ובתוספות שם. ובזו"ה פ' נח. במדרש
הנעלם שם דה"מ הפתח השלישי. וכדי להעמידה על מקומה.
ביסוד העולם וישראל. בכל משך הזמן אשר עד ציאה המשיח.
הנה בקע בחשוכא ונפק ואחריה. גם צעה התעלמותה.
וכמ"ש מגלה עמוקות מני חושך וכנ"ו. ונהן את המפתחות
דכל גנוי אונות חיים צידם של לדיקים אשר מצ"ח שני
ואילך. ומסר את העולם צידם והשליטם על כל מעשה בראשית
ונזקק להם לעשות את כל חפזם ורעונם בכל מעשה בראשית
כולם. וכמ"ש. חושך כ"ב. ותגור אומר ויקס לך. לדיק גזר
מלמעלה והקב"ה מקיים מאמרו מלמעלה. כמ"ש בתענית כ"ג
א' ובכ"מ. וכן אין להטעם שום שליטה עליהם. כמ"ש ב"מ
ק"ז א'. ובזו"ה בראשית מ"ה רע"ב. קב"ה גזיר ואיהו
מבטל. עוד שם. איהו גזיר וקב"ה עביר:

ועכ"פ הרי נחבאר לנו בכ"ז מה שהערינו בענין הנסיים
מה שמנינו כי כמה נסים אשר צדורות הראשונים
היו נעשים רק בקושי גדול. והיו לאותות ולמופתים גדולים.
וצדורות האחרונים ה"י נעשה להם כ"ז בנקל מאד ובלא פראסום
כלל. כי כ"ז הנה הוא רק ע"ד שכתוב. קהלת ב'. לכל זמן
ופת לכל חפץ. כי יש פת וזמן לכל גילויי ית"ש. לפעמים
מתעלם ולפעמים מתגלה. וכמ"ש צוה"ק אחרי מות ר"ח ספ"א.